



ประสิทธิผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัด หนองบัวลำภู

Effectiveness of the pregnancy prevention program among the lower high-school students under the Office of Secondary Education Service Area 19, Nong Bua Lamphu Province.

(Received: August 15,2022; Accepted: September 12,2022)

สุภาภรณ์ สมศรี¹

Suphaphon Somsri¹

บทคัดย่อ

การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม วัดก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์สำหรับนักเรียน โดยโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์สำหรับนักเรียน พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (2) เนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรการสอนเพศศึกษา (family life education) ได้แก่ พัฒนาการวัยรุ่น การดูแลสุขอนามัยทางเพศ ทักษะเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทักษะเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ ผลกระทบการมีเพศสัมพันธ์และเอดส์ การคุมกำเนิด ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา โดยจัดกิจกรรมให้กลุ่มทดลอง 3 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที ต่อสัปดาห์ผ่านการบรรยาย แสดงความคิดเห็น บทบาทสมมุติ และทดลองฝึกปฏิบัติ ระยะเวลาในการศึกษา รวม 5 สัปดาห์ ในระหว่าง เดือน สิงหาคม ถึง เดือน กันยายน 2563 รวม 3 เดือน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ก่อน-หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลอง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.001$) โดยภายหลังใช้โปรแกรม มีการป้องกันการตั้งครรภ์ มากกว่าก่อนใช้โปรแกรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.0 (2) ก่อน-หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.05$) โดยภายหลังใช้โปรแกรม มีการป้องกันการตั้งครรภ์ มากกว่าก่อนใช้โปรแกรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.50 และ (3) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม หลังการใช้โปรแกรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.001$) โดยภายหลังใช้โปรแกรมของกลุ่มทดลอง มีการป้องกันการตั้งครรภ์มากกว่ากลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.40

คำสำคัญ: โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น, ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The purpose of this study was to find the effectiveness of the pregnancy prevention program among the lower high-school students under the Office of Secondary Education Service Area 19, Nong

¹ กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวม โรงพยาบาลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู



Bua Lamphu Province. This study was a quasi-experimental research with 2 groups measured before and after the experiment. The population used in this study were Matthayomsuksa 1 students of schools under the Office of Secondary Education Service Area 19, Nong Bua Lamphu Province. The samples were 2 groups of experimental and control groups of 30 students each. The research instrument was the pregnancy prevention program for students developed from the related literature reviews which are family life education curriculum consisting of the adolescent development, sexual health, sexual attitude, pregnancy preventing skill, sex effects and AIDS, contraception, and the family talks about the sex. The research organized the activities for the experimental group 3 times, 120 minutes each time per week through lectures, role-play comments, and practices. The duration of the study was a total of 5 weeks in 3 months from August to September 2020.

The results of the study showed that (1) before and after the use of the pregnancy prevention program for the experimental group, there was a statistically significant difference (p -value=0.001) After using the program, there was the mean of the contraception more than before the using at 26.0 (2) before and after the using of the pregnancy prevention program for the control group, there was no statistically significant difference (p -value=0.05) After the using the program, there was the mean of the contraception more than before the using at 6.50 (3) The comparison of the difference in the mean of pregnancy protection. between the experimental group and the control group after using the program was a statistically significant difference (p -value=0.001) the mean score of the contraception of the experimental group was more than the control group at 17.40

KEYWORD: Pregnancy Prevention Program, Lower High-School Student, Effectiveness

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2553-2555 ประเทศไทยมีการคลอดจากเด็กหญิงที่อายุต่ำกว่า 15 ปี มากถึง 3,725 รายของการคลอดทั้งหมด¹ เช่นเดียวกันระหว่างปี พ.ศ. 2550-2556 ตัวเลขจากผลการสำรวจ อัตราการตั้งครรภ์ ของหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิงอายุ 15- 19 ปี 1,000 คน ของสำนักเจริญพันธุ์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี เพิ่มขึ้นจาก 49.7 เป็น 51.1 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน²

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ โดยเฉพาะตัวแม่วัยรุ่นเองที่ต้องเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อน จากการตั้งครรภ์เสี่ยงสูง เช่น ภาวะโลหิตจาง ความดันโลหิตสูง เจ็บครรภ์คลอดนานหรือคลอดติดขัด คลอดก่อนกำหนด ตกเลือดหลังคลอด³ และผลต่อทารก เช่น อาจคลอดก่อนกำหนด คลอด

น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม และเสียชีวิตหลังคลอดได้⁴ นอกจากนี้ เนื่องจากแม่อายุน้อย ยังขาดประสบการณ์หรือขาดทักษะชีวิต ทักษะการเลี้ยงดูบุตร ทำให้มารดาวัยรุ่นเกิดภาวะเครียด ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพปัญหาด้านจิตใจและที่สำคัญ เนื่องจากการตั้งครรภ์ส่งใหญ่เป็นการตั้งครรภ์ไม่พร้อมและไม่พึงประสงค์⁵ ทำให้แนวโน้มปัญหาการทำแท้ง รวมถึงปัญหาเด็กที่จะถูกทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาหย่าร้าง อันเนื่องมาจากวุฒิภาวะทางอารมณ์และสติปัญญา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมต่อไป

จังหวัดหนองบัวลำภู การตั้งครรภ์วัยรุ่นเป็นปัญหาทางด้านสุขภาพและสังคมที่หลายภาคส่วนให้ความสนใจโดยสถานการณ์ของปัญหาดังกล่าว มีแนวโน้มที่สูงอย่างน่าวิตกโดยพบว่า อัตราการตั้งครรภ์ในมารดาอายุต่ำกว่า 20 ปี ต่อ 1000 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จังหวัด



หนองบัวลำภู ใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกโดยกำหนดโรงเรียนที่มีขนาดเท่ากัน มีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และสังคมใกล้เคียงกัน และสมัครใจ เข้าร่วมงานวิจัย มีห้องเรียนจากโรงเรียนชั้น ม. 1 ห้องเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างละ 1 ห้องๆ ละ 44 คน การคำนวณขนาด ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้สูตรการคำนวณขนาด ตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบค่าของประชากร 2 กลุ่มที่ เป็นอิสระต่อกัน (Dawson-saundersB, TrappRG, 1993) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

การศึกษานี้ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียน ใกล้เคียงกันโดยเลือกมา 2 แห่ง กลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์คัดเข้า ดังนี้ 1) อาศัยอยู่กับบิดามารดา/ผู้ปกครอง และ 2) นักเรียนและบิดามารดา/ผู้ปกครองยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย เกณฑ์คัดออก คือ 1) มีปัญหาด้านสุขภาพที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ 2) เข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 และ 3) นักเรียนหรือผู้ปกครองขอถอนตัวขณะเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนั้น ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันโดยใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และต้องเป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างกัน เพื่อลดโอกาสที่ทั้งสองกลุ่มแลกเปลี่ยนกัน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ ผลการเรียน สถานที่พักอาศัย เงินที่ใช้จ่ายในโรงเรียน ที่มาของการได้รับข่าวสารเรื่องเพศ ผู้ให้คำปรึกษาเวลามีปัญหาโดยเฉพาะเรื่องเพศ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อประเมินสถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น เนื้อหา

ครอบคลุมประสบการณ์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดและเติมคำ

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องเพศศึกษา ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม (ชลลดา ไชยกุลวัฒนา, 2558) จำนวน 10 ข้อ

ตัวอย่างคำถาม “ข้อใดคือการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่แสดงว่าเด็กหญิงสามารถมีลูกได้” ลักษณะคำตอบเป็นแบบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน มีช่วงคะแนน 0-10 คะแนน โดยคะแนนสูง หมายถึง มีความรู้เรื่องเพศศึกษาระดับดี

ส่วนที่ 3 ทักษะการตัดสินใจพฤติกรรมทางเพศ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม (2) จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างคำถาม “นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับการมีเพศสัมพันธ์เป็นการแสดงออกถึงรักแท้ของชายหญิง” ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4 คะแนน) มีช่วงคะแนน 11-44 คะแนน โดยคะแนนมาก หมายถึง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศเหมาะสม

ส่วนที่ 4 การพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรม (ชลลดา ไชยกุลวัฒนา, 2558) จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “นักเรียนพูดคุยกับบิดามารดา/ผู้ปกครองเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศบ่อยแค่ไหน” ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ คือ ประจำ (4 คะแนน) ถึงไม่เคย (1 คะแนน) มีช่วงคะแนน 10-40 คะแนน โดยคะแนนมาก หมายถึง มีการพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครองระดับมาก

ส่วนที่ 5 ทักษะป้องกันการตั้งครรภ์ ประกอบด้วยทักษะการปฏิเสธ การตัดสินใจและการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรม (ชลลดา ไชยกุลวัฒนา, 2558) แบบสอบถามเป็นสถานการณ์จำลองสั้นๆ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบ 4 ตัวเลือกให้เลือกตอบเพียงข้อ

เดียวโดยเลือกคำตอบที่เป็นการกระทำที่เหมาะสมที่สุดให้ 1 คะแนน หากเลือกคำตอบที่เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดผลเสียต่อตนเองให้ 0 คะแนน มีช่วงคะแนน 0-10 คะแนน โดยคะแนนมาก หมายถึง มีทักษะป้องกันการตั้งครรภ์มาก

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม(2)จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “นักเรียนเคยอยู่กับแฟน/เพื่อนชายสองต่อสองในที่ลับตาคน บ่อยแค่ไหน” ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ คือ ประจำ (1 คะแนน) ถึง ไม่เคย (4 คะแนน) มีช่วงคะแนน 10-40 คะแนน โดยคะแนนมาก หมายถึง มีพฤติกรรมทางเพศเหมาะสม

6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการพิจารณาความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

หาค่าเชื่อมั่นโดยใช้ค่า KR-20 กับแบบสอบถามความรู้เรื่องเพศศึกษา และทักษะป้องกันการตั้งครรภ์ โดยใช้การทดสอบจำแนกความยาก-ง่าย ค่าของคูเดอร์ ริชาร์สัน - 20 (KR-20) ซึ่งค่าเท่ากับ 0.75 (ค่ามาตรฐานอยู่ในช่วง 0.20 - 0.80)

การใช้ Cronbach's Alpha coefficient หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ การพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง และพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ได้ เท่ากับ เท่ากับ 0.85 (ค่ามาตรฐานมากกว่า 0.75)

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์สำหรับนักเรียน

โดยโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์สำหรับนักเรียน พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (2) เนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรการสอนเพศศึกษา (family life education) ได้แก่ พัฒนาการวัยรุ่น การดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศ ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทักษะเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ ผลกระทบการมีเพศสัมพันธ์และเอดส์ การคุมกำเนิด ทักษะการ

สื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา โดยจัดกิจกรรมให้กลุ่มทดลอง 3 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที ต่อสัปดาห์ผ่านการบรรยาย แสดงความคิดเห็นบทบาทสมมติ และทดลองฝึกปฏิบัติ ระยะเวลาในการศึกษา เดือน สิงหาคม ถึง เดือน กันยายน 2563 รวม 3 เดือน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างขออนุญาตดำเนินการวิจัย และประสานกับอาจารย์ประจำชั้นในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมให้นักเรียนเข้าร่วมการวิจัย

2. ขั้นดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรม ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย และลงนามยินยอมเข้าร่วมกิจกรรม หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 (pre-test) ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รายละเอียดกิจกรรมมีดังนี้

กลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 1 การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่นเนื้อหาประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน โดยใช้วิธีการบรรยาย เกมรูปภาพ ใบงาน การนำเสนอ และสรุปประเด็นพร้อมกับเข้าสู่เนื้อหา การปรับเปลี่ยนความเชื่อหรือค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การคุมกำเนิดในวัยรุ่นและผลกระทบจากการตั้งครรภ์ บทบาททางเพศ โดยการบรรยาย บทบาทสมมติ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สาธิตการใช้ถุงยางอนามัย และสรุปประเด็น

สัปดาห์ 2 เสริมทักษะป้องกันการตั้งครรภ์ประกอบด้วย ทักษะปฏิเสธ ตัดสินใจ และจัดการอารมณ์ทางเพศ เนื้อหาประกอบด้วย กลไกการเกิดการอารมณ์ทางเพศ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเกิด



อารมณ์ทางเพศ และการจัดการอารมณ์ทางเพศที่เหมาะสม รวมถึงการตัดสินใจและการปฏิเสธโดยการบรรยาย เกมบัตรคำ สถานการณ์จำลอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปประเด็น

สัปดาห์ที่ 3 การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง เนื้อหาประกอบด้วย ความสำคัญของการพูดคุยเรื่องเพศ การสื่อสารเรื่องเพศเชิงบวก โดยเน้นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง โดยการบรรยาย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแสดงบทบาทสมมติ และสรุปประเด็นสำหรับกลุ่มบิดามารดา/ผู้ปกครอง จะได้รับการอบรมเรื่องการพูดคุยเรื่องเพศเชิงบวกกับบุตร 1 ครั้ง และได้รับเอกสารเกี่ยวกับการพูดคุยเรื่องเพศกับบุตร

สัปดาห์ที่ 4 ทบทวนความรู้ ทัศนคติและทักษะ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ สรุปประเด็นและเก็บข้อมูล

สัปดาห์ที่ 5 ประเมินผลโปรแกรมครั้งที่ 2 หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ เก็บข้อมูล (post-test) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกับก่อนได้รับโปรแกรม

กลุ่มควบคุม

ได้รับกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติของโรงเรียนและได้รับเอกสารเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ การคุมกำเนิด เก็บข้อมูล โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกันก่อนได้รับโปรแกรม เมื่อสิ้นสุดระยะติดตามนักเรียน จะได้รับการอบรมให้ความรู้เรื่องพัฒนาการของวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ การคุมกำเนิด และทักษะป้องกันการตั้งครรภ์ โดยเก็บข้อมูล (post-test) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกับก่อนได้รับโปรแกรม ในช่วงเวลาสัปดาห์ที่ 5 เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อการ

เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียน โดยใช้สถิติ paired t-test

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังได้รับโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียน โดยใช้สถิติ Independent t-test ซึ่งกำหนดค่าความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.0 อายุ 13 ปี ร้อยละ 63.3 ผลการเรียนรู้ระหว่าง 0.01-3.50 ร้อยละ 60.0 พักอาศัยพ่อหรือแม่และญาติ ร้อยละ 46.7 การได้รับข่าวสารเรื่องเพศจากอินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์ ร้อยละ 33.3 ไม่รู้จะปรึกษาเรื่องเพศศึกษาจากใคร ร้อยละ 30.0 อายุที่เหมาะสมในการมีเพศสัมพันธ์ ช่วงอายุ 26-30 ปี ร้อยละ 70.0 ไม่ทราบวิธีคุมกำเนิดที่รู้จัก ร้อยละ 46.7 อายุที่เหมาะสมถ้าต้องการบุตร ช่วงอายุ 0-20 ปี ร้อยละ 73.3 รู้จักว่าโรคเอดส์ที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 66.7

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.3 อายุ 13 ปี ร้อยละ 73.3 ผลการเรียนรู้ระหว่าง 0.01-3.50 ร้อยละ 56.6 พักอาศัยพ่อหรือแม่และญาติ ร้อยละ 43.3 การได้รับข่าวสารเรื่องเพศจากอินเทอร์เน็ต/

โทรศัพท์ ร้อยละ 26.6 ไม่รู้จะปรึกษาเรื่องเพศศึกษาจากใคร ร้อยละ 33.3 อายุที่เหมาะสมในการมีเพศสัมพันธ์ ช่วงอายุ 21-25 ปี ร้อยละ 66.7 ไม่ทราบวิธีคุมกำเนิดที่รู้จัก ร้อยละ 46.7 อายุที่เหมาะสมถ้าต้องการบุตร ช่วงอายุ 0-20 ปี ร้อยละ 70.0 รู้จักว่าโรคเอดส์ที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 76.7

ระดับความรู้เรื่องเพศศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลองพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับความรู้เรื่องเพศศึกษาก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลอง มีคะแนนความรู้เรื่องเพศศึกษา อยู่ระหว่าง 0-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.04 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนความรู้เรื่องเพศศึกษา อยู่ระหว่าง 5-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.25

ระดับความรู้เรื่องเพศศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุมพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับความรู้เรื่องเพศศึกษาก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุม มีคะแนนความรู้เรื่องเพศศึกษา อยู่ระหว่าง 0-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.07 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนความรู้เรื่องเพศศึกษา อยู่ระหว่าง 2-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.80

ระดับทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลองพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ อยู่ระหว่าง 3-19 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.7 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.04 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ อยู่ระหว่าง 7-30

คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.8 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.07

ระดับทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุมพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุม มีคะแนนทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ อยู่ระหว่าง 2-26 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.22 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ อยู่ระหว่าง 5-27 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.9 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.82

ด้านทัศนคติพฤติกรรมทางเพศ หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง พบว่า ข้อคำถามด้านทัศนคติพฤติกรรมทางเพศที่ตอบได้น้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (ข้อ 4) ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคน ร้อยละ 0.0 ข้อ 7) ไม่เห็นด้วยกับการดูสื่อลามกลามกอนาจารหรือหนังโป๊ ร้อยละ 0.0 และ (ข้อ 8) ไม่เห็นด้วยกับการมีแฟนขณะเรียนหนังสือ ร้อยละ 0.0 ตามลำดับ

ระดับการพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกัน การตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลองพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับการพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนการพูดคุยเรื่องเพศ อยู่ระหว่าง 3-22 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.8 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.70 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนการพูดคุยเรื่องเพศ อยู่ระหว่าง 4-30 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.20

ระดับการพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุมพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับการพูดคุยเรื่องเพศกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ก่อน



การใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนการพูดคุยเรื่องเพศ อยู่ระหว่าง 2-28 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.5 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.60 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนการพูดคุยเรื่องเพศ อยู่ระหว่าง 2-30 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.95

ระดับทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของ กลุ่มทดลองพบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 0-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.0 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.44 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 3-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.5 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.54

ระดับทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของ กลุ่มควบคุม พบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 0-8 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.29 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนทักษะการป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 1-9 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.89

ระดับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของ กลุ่มทดลอง พบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการ

ตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 3-10 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.0 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.41 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 1-8 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.0 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.28

ระดับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของ กลุ่มควบคุม พบว่า เมื่อพิจารณาถึงระดับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ ก่อนการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 22-30 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.67 หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่าง 24-30 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.55

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่น อำเภอสวรรคคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่าง ก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ ของกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 54.9 หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 80.9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการได้รับความเสี่ยงต่อสุขภาพ ก่อน-หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.001$) โดยภายหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ ของกลุ่มทดลอง มีการป้องกันการตั้งครรภ์ มากกว่าก่อนใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 26.0 (ตารางที่ 1)



**ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่น
อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์
ของกลุ่มทดลอง (n=30)**

การป้องกันการตั้งครรภ์ ของนักเรียนวัยรุ่น	n	$\bar{x}$	S.D.	Mean Difference	95% CI of Mean Difference	t	df	p-value
ก่อนใช้โปรแกรม	30	54.9	8.88	26.0	0.18-0.85	1.821	29	0.001
หลังใช้โปรแกรม	30	80.9	12.90					

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่นอำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ ของกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 57.0 หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 63.5 ผล

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการได้รับความเสี่ยงต่อสุขภาพ ก่อน-หลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value=0.05) โดยภายหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุม มีการป้องกันการตั้งครรภ์มากกว่าก่อนใช้โปรแกรม เท่ากับ 6.50 (ตารางที่ 2)

**ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่น
อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ ของกลุ่ม
ควบคุม (n=30)**

การป้องกันการตั้งครรภ์ ของนักเรียนวัยรุ่น	n	$\bar{x}$	S.D.	Mean Difference	95% CI of Mean Difference	t	df	p-value
ก่อนใช้โปรแกรม	30	57.0	11.43	6.50	0.07-0.40	1.409	29	0.061
หลังใช้โปรแกรม	30	63.5	12.29					

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่นอำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลองหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 80.9 ส่วนกลุ่มทดลองหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 63.5 ผลการ

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value=0.001) โดยภายหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลอง มีการป้องกันการตั้งครรภ์มากกว่ากลุ่มควบคุม เท่ากับ 17.40 (ตารางที่ 3)

**ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่น
อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม หลังการใช้
โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์**

การป้องกันการตั้งครรภ์ของ นักเรียนวัยรุ่น	n	$\bar{X}$	S.D.	Mean Difference	95% CI of Mean Difference	t	df	p-value
กลุ่มทดลอง	30	80.9	1.41	17.40	0.10-0.51	5.757	29	0.001
กลุ่มควบคุม	30	63.5	1.28					

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ได้สรุปการอภิปรายผล ตามข้อค้นพบการวิจัยการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

ด้านการป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในการวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.001$) โดยภายหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มทดลอง มีการป้องกันการตั้งครรภ์ มากกว่าใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชลดา กิ่งมาลา และคณะ (2557)¹² ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น และการรับรู้ความสามารถตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$ และ 0.001 ตามลำดับ) และสอดคล้องกับการวิจัยของภาสิต ศิริเทศ และคณะ (2562)¹³ ที่ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะมีพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ความคาดหวังในผลดีของการป้องกันการตั้งครรภ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมเสี่ยงฯ ทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารและทักษะการจัดการกับอารมณ์และความต้องการของตนเอง สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$)

เช่นเดียวกับงานวิจัยของพัชนียา เชียงตา และคณะ (2561)¹⁴ ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาวะทางเพศ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เขตเทศบาลเมืองสระบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้และทัศนคติต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลางเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) มีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับดีมากคะแนนเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการติดตามในระยะ 1 เดือน และ 2 เดือน พบคะแนนเฉลี่ยความรู้และทัศนคติต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่นยังคงสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

ด้านการป้องกันการตั้งครรภ์ของกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในการวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชลดา กิ่งมาลา และคณะ (2557)¹² ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง พบว่า กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการรับรู้ความสามารถตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$ และ 0.001 ตามลำดับ)

ด้านการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่น ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม หลังการใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลองหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ยการป้องกัน

การตั้งครุฑมากกว่ากลุ่มควบคุม และพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value=0.001) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชลดา กิ่งมาลา และคณะ (2557)¹² ที่พบว่า การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครุฑในวัยรุ่น ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ทั้งหลังการทดลองและระยะติดตามผล ($p<0.001$) และในระยะติดตามผลพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครุฑในวัยรุ่นสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ($p<0.001$) เช่นเดียวกับงานวิจัยของชลดา ไชยกุล วัฒนา และคณะ (2558)¹⁵ ที่พบว่า หลังการทดลอง และติดตามผลกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาและทัศนคติพฤติกรรมทางเพศสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่ม กลุ่มทดลองเมื่อหลังจบโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยทักษะป้องกันการตั้งครุฑสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการวิจัยของภาสิต ศิริเทศ และคณะ (2560)¹⁶ ที่ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะมีพฤติกรรมป้องกันการตั้งครุฑในวัยรุ่น ความคาดหวังในผลดีของการป้องกันการตั้งครุฑ ทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมเสี่ยงๆ ทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารและทักษะการจัดการกับอารมณ์และความต้องการของตนเอง สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$)

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการนโยบาย

1.1 ควรมีการพัฒนาโปรแกรมป้องกันการตั้งครุฑ และประเมินผลอย่างอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ และตอบสนองความต้องการกลุ่มเป้าหมายนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และส่งผลให้เกิดความยั่งยืนใน

การป้องกันการตั้งครุฑของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรนำโปรแกรมการวิจัยนี้ปรับใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มดังกล่าวและกลุ่มวัยรุ่นอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อส่งเสริมแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการตั้งครุฑ และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครุฑของวัยรุ่น

1.3 จากผลการศึกษา พบว่า ก่อน-หลัง ใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครุฑในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มทดลองหลังใช้โปรแกรมป้องกันการตั้งครุฑ มีค่าเฉลี่ยการป้องกันการตั้งครุฑมากกว่ากลุ่มทดลอง และพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ควรให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมและพัฒนาโปรแกรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาทีมเครือข่ายทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีองค์ความรู้ เพื่อให้การดำเนินการมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านพัฒนา

2.1 ควรให้ความรู้การป้องกันการตั้งครุฑของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ทุกช่องทางและเหมาะสมกับบริบท ซึ่งผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จะปรึกษาเรื่องเพศศึกษาจากใครเลย เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการป้องกันการตั้งครุฑของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้มากที่สุด

2.2 ควรพัฒนาศักยภาพของครอบครัว เพื่อให้เกิดการดูแลและการป้องกันการตั้งครุฑของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการวิจัย

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อประเมินผลลัพธ์ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การติดตามป้องกันการตั้งครุฑของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือน หรือ 1 ปี ซึ่งจะยืนยันคุณภาพของการดูแลในเชิงสถิติได้มากยิ่งขึ้น

3.2 ควรศึกษาการดูแลสุขภาพและป้องกันการตั้งครุฑของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในมุมมองของครอบครัว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้



ส่วนใหญ่พักอาศัยพ่อแม่หรือแม่และญาติ นับเป็น
แนวทางในการวางแผนและพัฒนาโปรแกรมให้
ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย
ความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากหลายภาค

ส่วน ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุพรรณคูหา
ผู้บังคับบัญชาที่ให้ความสนใจและสนับสนุนทรัพยากรทุก
อย่างด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณอาจารย์นิรามัย
พลสนอง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุพรรณคูหาพิทย
สรรค์ รวมทั้งประชากรกลุ่มเป้าหมายทุกท่าน ที่ได้
เอื้อเพื่อให้ข้อมูล และช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็น
อย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. Bureau of Reproductive Health, Department of Health, Ministry of Public Health. Evaluation of the first national policy and strategy on reproductive health development, (2011-2014). Bangkok:War Veterans Organization of Thailand Printing Office, Co. Ltd., 2015.
2. Bureau of Reproductive Health, Ministry of Public Health. Statistics on adolescent birth, Thailand 2015. Nonthaburi: Printing Agriculture Cooperatives of Thailand; 2017. (in Thai)
3. Bureau of Reproductive Health, Department of Health, Ministry of public Health Teacher's manual: Prevention of adolescent pregnancy, 1st ed. Nonthaburi: Thailand Agricultural Cooperations Printing Com., 2011.
4. Department of Mental Health, Ministry of Public Health. Manual for teaching life skill in junior high schools. Bangkok:Uranus Image Group Co. Ltd., 2011.
5. Bureau of Reproductive Health, Ministry of Public Health. The national strategy for prevention and solution of the adolescent pregnancy problem 2017-2026 according to the act for prevention and solution of the adolescent pregnancy problem, 2016 2nd ed. Bangkok:Thepphenvanish; 2560 (in Thai)
6. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. (2563). สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดหนองบัวลำภู. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู (เอกสารอัดสำเนา)
7. Bureau of Anti-trafficking in Women and CHILDREN, department of Social Development and Welfare. Promotion of participation learning process of preventing and solving unintentional teenage pregnancy. Research reports 2011-2013, 1st ed Bangkok: Nuthakorn Co. Ltd., 2014.
8. Erwitayaporn K, Polmuentipya O. Knowledge and attitudes toward sexually risk behaviors of adolescents, Muang District, Nakhonrachasima Province. J of Boromratchonnee Nakhonracharima Nursing College 2011;17(2): 15-28
9. Aegwamankul S. Adolescents' sexually risk behaviors. J Guegaroon 2013; 20(20):16-26.
10. Chaisri L, Suparp J, Sathitwipawee P. Factors affecting sexually risk behaviors of senior high school students, Prajuabkeereekhan province. Journal of Public Health 2010; 40 (2): 161-174.
11. Bualoy W, Therawiwat M, Vathanasomborn P, Imanee N. Effectiveness of a sex education program to prevent sexual risk behavior on grade 8 student, Sampran district, Nakhon Pathon Province. Rama Nurs J. 2014; 20 (1): 127-142 (in Thai)

12. ชลดดา กิ่งมาลาและคณะ. ผลของโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. กันยายน - ธันวาคม 2558: 31(5): 25-33.
13. ภาสิต ศิริเทศและคณะ. ผลของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตอนต้นเพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559. วารสารกฎหมายสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. กรกฎาคม-ธันวาคม 2562: 5(2): 165-177.
14. พชนียา เชียงตาและคณะ. ผลของโปรแกรมส่งเสริมภาวะทางเพศเพื่อป้องกัน การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เขตเทศบาลเมืองสระบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. พฤษภาคม-สิงหาคม 2561: 34(2): 101-111.
15. ชลดดา ไชยกุลวัฒนาและคณะ. ประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนวัยรุ่น จังหวัดพะเยา. วารสารพยาบาลรามาริบัติ กรุงเทพฯ. กันยายน - ธันวาคม 2560: 25(3): 340-352.
16. ภาสิต ศิริเทศและคณะ. ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กันยายน-ธันวาคม 2560: 47(3): 241-254.